

Atomske podmornice ZSSR ob obalah ZDA

Sovjetske atomske podmornice patrolirajo ob vzhodni in verjetno tudi ob zahodni obali ZDA.

WASHINGTON, D.C. — Vsaj tri sovjetske atomske podmornice s 35 raketami z atomskimi glavami patrolirajo stalno ob vzhodni obali ZDA, trdijo mornariški viri. Dve podmornici sta razreda "Yankee", ki je sličen starejšim Polaris atomskim podmornicam ZDA. Ti dve se držita v bližini Bermudov, britanskih otokov, kamor se hodi kopati in sončiti na tisoče in tisoče Amerikancev.

Sovjetski atomski podmornici s svojimi smrtnimi raketami križarita v bližini otočja, severno in južno od njega. Vsaka od teh dveh podmornic ima po 16 raket s po 1 jedrsko bombo. So torej slične našim "Polaris" atomskim podmornicam, ki že nad eno desetletje križarijo v primerni daljavi od sovjetskih obal.

Rakete sovjetskih podmornic "Yankee" imajo domet okoli 1700 milj in so zato sposobne s svojih postaj v bližini Bermudskega otočja napasti vsa večja središča in vojaška oporišča vzhodno od reke Mississippi. Poleg dveh "Yankee" podmornic drži Sovjetska zveza stalno eno atomsko podmornico starejše vrste pred obalo Nove Škotske. Te vrste podmornice so oborožene s po 3 SS-N-5 Serb raketami, ki sežejo do 690 milj daleč. Sposobne so torej uničiti Boston in New York.

Sovjetske podmornice so po virih Vojne mornarice ZDA na svojem položaju okoli dva meseca, potem se menjajo. Ob menjavi so na položaju istočasno torej kar štiri.

S svojih novih položajev so sovjetske atomske podmornice sposobne pognati vodikove bombe naravnost na ZDA, ne da bi se morale kam premakniti, kot je to bilo potrebno prej, ko so sovjetske podmornice ostajale v vzhodnem delu Atlantika in bi morale za vsak napad pluti dalje na zahod, predno bi mogle napasti ZDA.

Udeležba delavcev pri lastovanju podjetij v Zahodni Nemčiji

BONN, Z. Nem. — Kancler Willy Brandt je predložil na letni konvenciji Socialistične stranke načrt o solastništvu delavstva pri podjetjih, v katerih je zaposleno.

Družbe z več kot \$43,000 letnega dobička bodo morale del dobička založiti v osrednji sklad, ki bo izdal brezplačno delavcem delnice o lastništvu podjetja po določenem času. Te delnice naj bi dobili samski delavci, ki zaslužijo letno izpod \$13,000, in poročni, ki zaslužijo letno izpod \$17,000. Delnic ne bodo mogli prodati pred potekom 7 let.

Sodi, da bo že prvo leto, ko bo načrt uzakonjen, odveden v take sklade 1,8 bilijona dolarjev.

Vremenski prerok

Večinoma sončno, popoldne postopna pooblačitev z možnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 55.

Novi grobovi

Frances Branisel
V Euclid Park Nursing Centru je umrla 85 let stara Frances Branisel z 844 E. 220 St., roj. Kebe v Cerknici pri Rakeku, od koder je prišla v ZDA leta 1907, vdova po možu Jacobu, umrlim leta 1952 mati Franka, pri katerem je živela, stara mati Nancy, Frances in Jimmyja, sestra Mary Sernel, Antonie Dolinar in pok. Andreja Kebe. Družina je svoj čas živela na Cornelia Avenue. Pokojna je bila članica Podr. št. 25 SZZ in Društva sv. Ane št. 4 ADZ. Pogreb bo v soboto, 28. aprila, iz Grdinovega pogrebnege zavoda na Lake Shore Blvd. v cerkev sv. Vida ob 9., nato na Kalvarijo.

Filozofska fakulteta v Beogradu ni klonila

Filozofska fakulteta v Beogradu je odklonila kritiko Komunistične partije nad nekaterimi profesorji.

BEOGRAD, SFRJ. — Komunistična partija na beograjski univerzi ima na filozofski fakulteti težave z "anarho-liberali" med profesorji. Osem znanih profesorjev in asistentov je javno obtožila in zahtevala od njih, da se vrnejo na linijo ali pa naj puste svoja mesta na univerzi. Ko se ti za to niso zmenili, je partija pritiskala na fakulteto, da požene javno kritizirane z univerzitetnih tal, ker da niso primerni za vzgajanje mladine.

Filozofska fakulteta univerze je vse napade vztrajno ščitila. Ko je bil sklican na pritisk partije sestanke, na katerem naj bi razpravljali o napadenih profesorjih, jih je prišlo nanj premalo, da bi bila razprava možna.

Pretekli teden je le prišlo do sestanka, ki pa je obtožbe in napade na profesorje odklonil, oziroma jih ni podprl, kot je partija upala in zahtevala. Nato je izšel v "Politiki" uvodnik, ki profesorje dr. S. Stojanovica, dr. Markovica, dr. L. Tadića in dr. Zagorko Pesic-Golubovic ter še 4 druge napada zaradi njihovih nazorov in težnje k "abstraktni zahodni demokraciji".

Sodišče je zadnji teden prepovedalo knjigo "Človek in njegov svet", delo dr. Z. Pesic-Golubovic, ker da je skeptična glede jugoslovanskih razmer v pogledu uvajanja delavskega samoupravljanja.

Komitej komunistične partije v posebni izjavi povečuje pritisk na filozofsko fakulteto, da poskrbi za "potrebno edinost".

Šest ton opija zasegli

SAIGON, J. Viet. — V bližini obale Južnega Vietnama so zasegli preko 6 ton surovega opija in morfija, ki bi bil v predelani obliki v New Yorku vreden okoli 17 milijonov dolarjev, prodan na debelo.

Opij in morfijeva osnova je bil naložen na mali tajski ribski ladji v plastičnih vrečah, pokritih z drugimi vrečami v pristanišču Nha Trang. Ladjo je ustavila južnovietnamska vojna patrolna ladja pretekli četrtek in jo privedla v pristanišče, kjer je bil med preiskavo ugotovljen prepovedan tovor.

Mehiški predsednik se pogovarjal z Maom

PEKING, Kit. — Predsednik Mehike Luis Echeverria je bil tekom svojega obiska na Kitaj-

John A. McCone

NERODNA POVEZAVA! — John A. McCone, bivši direktor CIA, je pričal zadnjič pred senatnim odborom o ITT in njenem mešanju v Čile. Bivši direktor CIA je ostal svetovalec te agencije, ko je postal direktor ITT.

Hanoi kriv velikega kršenja sporazuma

ZDA so v posebnih notah obdolžile Severni Vietnam (hudega kršenja pariškega sporazuma z velikim pošiljanjem orožja in vojaštva v Južni Vietnam.

WASHINGTON, D.C. — Vlada ZDA je poslala 10 od 11 podpisnikov pariškega mirovnega sporazuma note, v katerih dolži Severni Vietnam obsežnega kršenja tega sporazuma. Južnovietnamski revolucionarni vladi note ZDA niso poslale, kar naj bi dokazovalo, da jo ne smatrajo za neodvisno, ampak dejansko le privesek Hanoia. Na tega so tudi jasno pokazale kot odgovor na vse, kar delajo rdeči v Indokini.

Nota navaja v podrobnostih, da je Severni Vietnam poslal v Južni Vietnam okoli 30,000 vojakov, velike količine vojnih potrebščin, 400 tankov in drugih oklopnih vozil, 300 topov in veliko drugega.

Severni Vietnam je poslal 26,000 ton vojnih potrebščin tudi v Laos. Te in druge so prevajali s tovarnjaki po Hočiminhovih potih in kar preko Demilitarizirane cone med obema Vietnoma.

Nota navaja, da je Severni Vietnam poslal v Južni Vietnam po 28. januarju cele topniške enote in druge svoje vojaške skupine. Tako je bilo letališče pri Khe Sanhu obnovljeno in zavarovano nedavno s SA-2 raketami, ki jih do sporazuma v Parizu v preteklem januarju v Južnem Vietnamu nikdar ni bilo.

Ameriška nota tudi odločno zavrača vse očitke, da so ZDA kršile določila pariškega sporazuma.

ZDA dokazujejo v notih upravičenost ustavitve čiščenja min pred pristanišči Severnega Vietnama in letalske napade na Laos z očitnimi grobimi kršitvami določil sporazuma od strani rdečih.

skem, kamor je prišel po obisku Sovjetske zveze, sprejet tudi pri Mau, in se je z njim razgovarjal nekako poldrugo uro.

Olje iz Sibirije teče po novem vodu v Evropo

Sovjetska zveza je končala in pustila v obrat oljevod s Samotlor petrolejskih polj do Al-Metyetska v evropski Rusiji.

MOSKVA, ZSSR. — Sovjetska zveza je začela potiskati olje pa 1,250 milj dolgem vodu iz zahodne Sibirije v evropsko Rusijo. Črpalne postaje in celoten vod je bil zgrajen in odprt skoraj en mesec pred določenim rokom. Vod in črpalne naprave s Samotlor petrolejskih polj je gradilo okoli 10,000 delavcev, ki so se morali boriti z vsemi tehničnimi težavami, pa tudi s hudim mrazom, ker leže potrebejska polja daleč na severu Sibirije.

Vod se začneja pri Nižnevartovskiju v severozahodni Sibiriji in teče do Al-Metyevska v Evropski Rusiji, kjer se povezuje z onim, ki teče v države vzhodne Evrope preko Poljske in Češkoslovaške. Vod je zgrajen iz 48-palčnih cevi. Vod potrebuje v svojem evropskem delu menda še nekaterih dopolnil, predno bo uporabljen v vsej dolžini. Ta dela bodo opravljena, kot upajo, ne da bi ovirala tok olja iz Sibirije v Evropo. Tok je sorazmerno počasaen kljub 8 črpalnim in potiskalnim postajam. To je sedaj drugi petrolejski vod z nahajališči petroleja v Sibiriji v Evropo.

Sovjetska zveza ima, kot trdijo, velika ležišča olja in naravnega plina v Sibiriji, toda skoraj vsa so daleč na severu, kjer je njihovo izkoriščanje izredno težavno, pa tudi drago. Sovjetska zveza išče za izkoriščanje teh ležišč že dalj časa finančno in tehnično pomoč ZDA in Japonske. Zadevni razgovori so se že ponovno začeli, pa so zastali, ker je treba najprej rešiti vrsto političnih vprašanj. Brez resnične normalizacije odnosov med ZSSR in ZDA ni mogoče računati na obsežno vlaganje ameriških sredstev v sovjetsko gospodarstvo.

— Nekako eno četrtino vseh tovornih avtomobilov je v ZDA na farmah.

VSE NI SAMO SMEH! — Slika kaže predsednika CSR gen. Ludvika Svobodo, ki je bil nedavno ponovno izvoljen, v družbi s komunističnim vodnikom dr. G. Husakom, naslednikom A. Dubčka, ki je pred 5 leti ustvaril in vodil "praško pomlad", kateri je Moskva v avgustu 1968 napravila konec z vojaško zasedbo CSR. Svoboda je edini ostal od vodnikov "praške pomladi", katere narod ni pozabil in verjetno tudi ne sam gen. L. Svoboda. V CSR jih je veliko, ki se z veseljem spominjajo tedanje svobode, pa z jezo mislijo na ZSSR, ki ji je tako naglo napravila konec.

NIXON IŠČE NEKOGA ZA REŠITEV WATERGATE AFERE

Watergate afera je postala veliko širša in vanjo je zapletenih veliko več ljudi iz neposredne okolice predsednika Nixona, kot je bilo možno pričakovati. Senca je začela padati na samega predsednika Nixona in ta spoznava, da je potrebno stvar hitro popolnoma razčistiti in s tem spraviti s sveta, da ne bo povzročila večje škode ne le njemu osebno in republikanski stranki, ampak škodovala tudi ugledu ZDA v svetu.

WASHINGTON, D.C. — Od kar je postalo jasno, da so v Watergate afero zapleteni vsi glavni pomočniki predsednika Nixona v Beli hiši, med njimi sam načelnik njegovega glavnega stana Haldeman, in je vse to prodrl v javnost, išče predsednik Nixon možnost in pot, ki ga naj bi rešila iz tega blata. Pretekli teden se je obrnil na M. Lairda, bivšega obrambnega tajnika, in mu ponudil vodstvo uprave Bele hiše z nalogo, da jo očisti vseh zvez in zapletov v Watergate afero ter jo na novo organizira. M. Laird, ki je komaj v letošnjem januarju zapustil svoje mesto v zvezni vladi, je Nixonovo ponudbo odklonil. Sporočil je menda, da hoče vsaj pol leta temeljitega počitka, predno bo prevzel kako novo polno zaposlitev.

Včeraj je podpredsednik ZDA Spiro T. Agnew odločno odklonil razne govorce v zvezi z njegovim stališčem o Watergate aferi in izjavil, da ima "popolno zaupanje v nedotakljivost predsednika Nixona in v njegovo odločnost in sposobnost rešiti Watergate zadevo v popolno zadovoljstvo ameriškega ljudstva". Svaril je pred kopico vesti in poročil, ki niso preverjena in odklonil prehodno sodbo. Ta poročila se utednejo izkazati kot utemeljena in resnična, lahko pa tudi kot lažna, zato je treba počakati na uradne razulate preiskav in odločitve sodišč.

Predsednikov tiskovni tajnik Ziegler je dejal, da se je predsednik Nixon včeraj mudil večji del v svojem uradu v Beli hiši in se razgovarjal s svojimi pomočniki, vključno s Haldemanom in Ehrlichmanom, ki sta bila oba ponovno omenjena v zvezi z Watergate zadevo. Ziegler sam je na vprašanje o svo-

jem položaju v Beli hiši odgovoril, da bo ostal tam. O svojih preteklih izjavah o Watergate zadevi je predsednikov tiskovni tajnik dejal, da je povedal novinarjem to kar je uradno zvedel, oziroma, o čemer in kakor je bil informiran.

R. Ziegler je povedal, da že dalj časa ni več jutranjih konferenc vodnikov oddelkov v Beli hiši. Namesto teh rešujejo vprašanja v neposrednih razgovorih, kot zahtevajo potrebe.

Tekom raziskavanja Watergate zadeve je prišlo do mnenja, da je bil vlom v glavni stan demokratske stranke v Watergate in prisluškovanje tam le del celotnega delovanja, ki ga je organizirala obveščevalna skupina Odbora za ponovno izvolitev predsednika. Ta je vohunila vsepovsod, bila za petami vsem demokratskim kandidatom in skušala s svojimi akcijami podpreti napor sen. McGovernja za dosego imenovanja, ker je videla v njem najšibkejšega nasprotnika.

Nekateri zahtevajo, da je treba ugotoviti, koliko je imela ta skupina opravka s težavami, ki so se nenadno pojavile v kampanji sen. E. Muskia, ki je dolgo tako odlično vodil, pa se nenadno znašel na tleh. Nihče pri tem ne more zanikati, da je bil sen. Muskie tega v dobri meri kriv sam, ko se v obrambi pred napadi, četudi so bili ti krivični in nemara brez osnove, ni pokazal trdnega moza, ampak je pred javnostjo omagal v svoji bridkosti. To je bil začetek njegovega konca.

ZSSR poslala Siriji 40 MIG-21 lovskih letal

WASHINGTON, D.C. — Viri iz Pentagona poročajo, da je Sovjetska zveza poslala Siriji okoli 40 novih jet letal vrste MIG-21. Kljub pošiljkam novega sovjetskega orožja arabskim državam so v Izraelu prepričani, da lahko održe svojo premoč še vsaj 10 let. Seveda računajo pri tem na to, da bodo lahko svoje potrebe po modernem orožju, v kolikor ga ne izdelujejo sami, krili v ZDA.

ZDA so obljubile dobaviti Izraelu v teku naslednjih dveh let 48 F-4 Phantom in A-4 Skyhawk jet letal. Prepričane so, da sirijsko letalstvo tudi z novim sovjetskimi dobavami ne more predstavljati nohene resne nevarnosti za Izrael.

Konvoj ladij dosegel glavno mesto Kambodže

SAIGON, J. Viet. — V ponedeljek je konvoj ladij s hrano in gorivom srečno priplul po reki Mekong do Phnom Penha kljub ponovnim komunističnim napadom nanj. Šest petrolejskih ladij in dve ladji naloženi s hrano je bilo v konvoju, ki je imel na poti enega mrtvega mornarja, tri pa ranjene.

Iz Clevelanda in okolice

Prva ladja ZSSR v Clevelandu—

Včeraj je pristala v pristanišču Clevelanda prva sovjetska ladja Staniskavski in izločila 75 ton steklenih plošč, izdelanih v ZSSR. Danes bosta zastopstvi mesta in okraja kapitana in moštvo ladje uradno sprejeli in pozdravili.

Zopet dva mrtva—
Včeraj popoldne okoli 5.15 je Robert Bishop, 23 let, 3960 Riveredge Rd., S.W., ustrelil v avtomobilu na Madison Avenue svojega bivšega dekleta Mrs. Lillian M. Andrews staro 23 let, 20621 Lorain Rd., Fairview Park. Policija, ki je v tistem trenutku privozila mimo, je hitela napadeti ženi na pomoč, pa je bila prepozna, pod njenimi streli je bil sicer smrtno ranjen napadalec, toda šele potem ko je bila smrtno ranjena tudi napadlena.

Dražji telefon—
Ohio Bell Telephone Company je zaprosila Public Utilities Commission of Ohio za pravico povišanja svojih cen za telefone, med drugim za povprečno stranko za nekako \$3 na mesec. Predložila je nujno povišanje, ki naj bi bilo uvedeno z 10. majem 1973. Če bi komisija določila kasnejše manjše zvišanje, bi družba preveč plačanege denarja vrnila naročnikom.

Največje jezero v ZDA

DULUTH, Minn. — Gornje jezero, največje izmed Velikih jezer, obsega po površini 31,820 milj.

Zadnje vesti

PHNOM PENH, Kamb. — Rdeči so streljali danes zjutraj z raketami na predmestje Pochentong in ubili 19 civilistov. Naselje je blizu letališča in ni izključeno, da so rdeči hoteli zadeti tega.

WASHINGTON, D.C. — Dr. H. Kissinger in Le Duc Tho se bosta prihodnji mesec sestala v Parizu, da skušata rešiti premirje v Indokini, ki je prišlo zaradi obsežnih rdečih kršitev določil v resno nevarnost. O tem vprašanju se bosta že jutri menila v Parizu W. H. Sullivan, državni podtajnik, in Nguyen Co Thach, podpredsednik vlade Severnega Vietnama za zunanje zadeve. Jutrinšnji sestanek je pripravljalni in naj pomaga ustvariti pogoje za dosledno in točno izvajanje pariškega sporazuma.

WASHINGTON, D.C. — Oddelek za hrano in droge zvezne vlade je prepovedal rabo hormona DES za reditev živine, ki je bila precej splošna. Trdijo da je DES povzročil raka na preskusnih miših in da utede biti torej nevaren tudi človeku.

LAGUNA BEACH, Kalif. — Zvezna glavna porota v San Franciscu je sprejela obtožbo proti 8 možem, med njimi proti prof. dr. L. Friedmanu, 44 let staremu kemiku na Case Western Reserve University v Clevelandu, zaradi izdelave LSD in njegove nedovoljene prodaje po vsem svetu. Vsi obtoženi naj bi bili povezani z "Bratstvom večne ljubezni", ki naj bi se že več let ukvarjalo s tihotapljenjem LSD in sličnega materiala.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — 431-0623 — Cleveland, Ohio 44103
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July
Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:
Za Združene države:
\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months
Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO
No. 83 Thurs., April 26, 1973

Deformacije

Beseda deformacija je vzeta iz stare latinščine, pomeni pa razvoj ali stanje neke stvari, ki zgublja ali je že zgubil svojo prvotno obliko ali formo in se spakedrala, ali je "šla za lima", kakor podomače pravimo. Ta izraz pogosto, skoraj redno uporabljajo v Jugoslaviji komunisti, kadar hočejo povedati, da njihov komunizem ni nič več tak, kakršen bi moral biti. Tudi vrhovni komunist tamkaj ga je uporabil v svojih govorih na turneji po srbskih industrijskih podjetjih prve dni aprila letos.

Stari boljševek v slovensko-hrvatski koži je očitno skrajno nezadovoljen z mnogimi stvarmi v Jugoslaviji in je to spet izrazilo povedal. Iz njegovih izjavanj je upravičeno mogoče sklepati, da mu gre mnogo bolj na živce ekonomsko-gospodarski položaj v deželi, ki izkazuje celo vrsto težkih deformacij, kakor pa razrahljana disciplina in enotnost v partiji, pojavi nacionalizma in liberalizma, kar so tudi deformacije. To je razumljivo! V diktaturi dejansko ene same osebe (ki je Josip Broz), se politične, partijske deformacije razmeroma hitro in uspešno spravijo v red. Kdor ne parira, se postavi na hladno in izolira od politične moči, vsi drugi — še poslušni koristolovci pa se z bičem naženejo nazaj v vrsto. Teh je itak največ, zato je uravnavanje partijskih deformacij naglo in uspešno, kot so pokazali dogodiljaji zadnjega časa.

Mnogo bolj zapletena je zadeva z ekonomskimi deformacijami. Gospodarstvo se razvija po svojih zakonih na daljšo dobo, radi česar ga ni mogoče z enostavno potezo peresa in diktatorskim odlokom čez noč ustaviti ali preokreniti, ne da bi se napravila velika škoda, katere posledice bi prizadele predvsem delavno ljudstvo. Zavožena ekonomska politika zahteva počasnega, potrpežljivega zdravljenja, to pa absolutistu Titu ne gre v račun, postaja nestrpen in neprestano tarna in javka, da bo v gospodarstvu treba spreminiti to in ono, dejansko pa ostaja na kratki rok vse pri starem.

Da so komunisti v Jugoslaviji slabi gospodarstveniki, nismo pisali samo mi, ampak vodilne gospodarske revije po svetu. Tako imenovana politična industrijska podjetja in politični stanovanjski bloki v okolici Beograda in drugod, kamor so zabili ogromne vsote denarja, da bi pokazali ekonomsko naprednost komunističnega gospodarstva, so žalostna spričevala ne le megalomanstva, marveč nesposobnosti in neodgovornosti. Sedaj to imenujejo deformacije in vzdihujejo, da jih je treba odstraniti, a kar je enkrat zafurano je zafurano.

Tito se je spet spravil na javno obravnavanje tega problema in mu je pogum treba šteti v prid, žal le, da bo spet ostalo zgolj pri besedah.

Na svoji poti po srbskih tovarnah je naštel in ostro obsodil celo vrsto ekonomskih deformacij, ki jih bo po njegovem treba neusmiljeno iztrebiti. Reknel je, da ena teh deformacij pojav velikega bogatstva nekaterih — tudi komunistov —, ki so si bogastvo pridobili s spletkami in izkoriščanjem delavcev. O tem pojavu smo nedavno tudi mi pisali kar podrobno. Naslednja deformacija se izkazuje v obupnem pomanjkanju stanovanj, ko morajo delavci čakati po celih 15 let na skromno stanovanje; najusodnejša pa je zmešnjava v ekonomskem planiranju, ker razkroja celotno gospodarstvo.

Bridko se je pritožil nad industrijami, ki so se ustano-vile na principu uvožene surovine, dočim so ostale bogate zaloge domačega surovega materiala neizkoriščene. Navedel je vzgled za cement, ki so ga uvozili milijon ton iz inozemstva, pa bi ga mogli producirati doma. Da ima v tem oziru prav, je na dlani, hkrati pa je to obsodba komunističnega gospodarjenja, ki se je razvijalo pod njegovim nespornim vladanjem in zadene odgovornost v prvi vrsti njegovega samega!

Potem se je spravil nad industrijo, ki uvaža sestavne dele produkta in jih sestavlja, kar velja predvsem za vrsto avtomobilskih podjetij. Tudi mu ni prav načelo, naj se posežejo tovarne, ki z najmanjšimi investicijami preskrbijo največjo zaposlitev delavcev. Tak razvoj vodi v tako imenovano "potrošniško družbo", ki proizvaja v prvi vrsti take reči, kot so avtomobili, televizorji in podobne za življenje nebitvene predmete, zanemarja pa, recimo, stanovanjske probleme in celo prehranbene potrebe.

Jugoslavija ima mnogo premoga, je rohnel Tito, pa za proizvodnjo energije namesto domačega premoga uvaža olje namesto termalne produkcije električne sile gradi iz tujine uvožene drage hidro-elektarne, posamezne republike duplicirajo iste industrijske naprave iz hapačnega nonosa in trošijo denar za prestižna podjetja — in tako naprej. Vse to so znaki in posledice deformacij.

Če bi bil moč iskren in pravičen, bi moral odkrito pri-

znati, da so deformacije v tej obliki v največji meri otroci komunističnega sistema. V svobodni gospodarski kompeticiji, kjer ne odločuje strankarska politika, temveč tekmo-vanje na ekonomskih principih, bi večina teh deformacij sploh odpadla. Njemu pa bi bila prihranjena jeza in še bolj zagrenjenost, da mu gre na stara leta vse narobe, namesto da bi užival sadove svojega dolgoletnega absolutizma. O-stala mu je pravzaprav samo še pomoč in zaščita iz — Mo-skve.

L. P.

BESEDA IZ NARODA

Ob srenjski Cvetni . . .

NEW YORK, N.Y. — Vseka-kor kasnim s poročilom o Cvetni nedelji v njujorški slovenski srenji, katere sredina je tam na Osmi cesti v velemestu New Yorku. Da, na tej Osmi cesti so naši slovenski prišleki na tuje postavili — oziroma uredili — malo cerkvico Sv. Cirila.

S takimi nameni in žrtvami skorajda niso začeli ustvarjati versko skupnost, katere bo la-stovala katoliško cerkvico sv. Cirila, ker naši iz tega starej-šega rodu, vendar takrat še vsi mladi, niso imeli kam iti molit Boga. Njujorško mesto je imelo takrat že polno cerkva, kot jih ima danes. New Yorku nikakor ni bila takrat potrebna še ena — in zraven tega še tako skromna — cerkvica. Takšna cerkvica ni ni bila potrebna tedanjim nju-jorškim katoličanom. Toda na-šim ljudem, Slovincem in Slo-venkam, pa je bila potrebna.

Samo pobrsajte malo med zaprašene liste zgodovine nju-jorških Slovincem in zamislite se, kdo vse se je zavzemal, delal in dejal, da je prišlo do te male, posebne cerkvice sv. Cirila na Osmi. Tudi lastnik lista "Glas naroda", Frank Sakser je bil med njimi in je odpiral zamisel p. Zakrajška in drugih.

Ti ljudje naše krvi nikakor ni so hoteli samo imeti novo kato-liško cerkvico iz predelane sta-re stanovanjske hiše. O, kakšen nesmisel bi bil, če bi se tega lot-ovali s takimi namerami in tolik-šnimi denarnimi in drugimi ma-terialnimi žrtvami! Napori in žrtve pa so dobile zares pravi in globok smisel, ker so ti naši slo-venski ljudje hoteli imeti svojo narodno cerkev.

In to nikakor ni bilo v času dobrega papeža Janeza XXIII. To ni bilo v času pokoncilske cerkve. Saj so takšno narodno cerkev njujorški Slovenci hote-li, da, kar pred več kot petdeset-letimi leti pred sklicanjem druge-ga vatikanskega zbora, ki je u-zakonil smisel narodnih cerkva.

Seveda ameriška dežela s svojo vsesplošno svobodo človeka je našim prvim naseljencem omo-gočala, da taka njihova želja postane stvarnost. Kajti tudi v teh željah naših ljudi je del ti-stega, kar daje osnovni zakon te ameriške dežele "zasledovati o-sebno srečo".

In tu menda sem prišel do ti-stega odkritja, ki pokaže očitno in glavno razliko med starej-šo in mlajšo generacijo naših ljudi. Hkrati pa kaže jasno in zgovorno, da z izginjanjem slo-venske govorice izginja narodna zavest.

Starejši rod je le-te imel več, čeprav je bil na tujem, kar na-gnan v to. In vprav zaradi tega je videl in hkrati občutil velik del "osebne sreče", če se je lah-ko kot slovenski katoličan ali protestant (npr: naši Premkur-ji v Pensylvaniji) izživil v domači narodni cerkvi. Vedel je ta rod prav dobro, da je v nje-gove verskem izražanju vplete-nih na svoj način toliko sploš-nih narodnih navad in običajev. Vedel je, da tega mu ne more dati nobena druga katoliška ali protestantska cerkev na tujem, pa če je še tako veličastna zgradba. Da je vendar na tujem doživel tudi ta pomemben del svoje "osebne sreče", je začel

misлити na svoje narodne cerkvi-ce, pa čeprav skromne — kot je njujorška slovenska cerkvica sv. Cirila na Osmi.

Pa vprašam vse tiste naše srenjčane, ki so preteklo nede-ljo, na Cvetno, prišli v to cer-kvico: ali bi tega dne bili tako srečni, če bi bili v drugi bliž-nji katoliški cerkvi, kot so bili, ko so zapuščali Sv. Cirila na Osmi in cerkveno dvorano po končani mesečni srenjski pro-svetni uri?

To vprašanje postavljam vsa-kemu, ki je bil na ta dan v do-mači slovenski narodni cerkvi v New Yorku! Vesel bi bil, če bi vsakdo iskreno na to moje vprašanje javno odgovoril. V teh od-govorih bi menda še najboljši iz-rekli zahvalo vsem našim iz-starejšega rodu, ki so s čistim svojim čutenjem izoblikovali pravi smisel narodne zavesti na tujem, in pa poznejšim rodovom dali trdna tla, na katerih se da ostati zvest svojemu rodu in pa kjer se da zajemati še zmeraj nekaj iz čaše, ki te opaja in o-plaja.

In tudi ta življenjska cvet-nost, katero smo doživljali na preteklo Cvetno nedeljo v sredi-šči njujorške slovenske srenje ne razcveti sama po sebi. Po-trebni so posebni napori in po-trebna so posebna osebnostna žrtvo-vanja, da pride do tega razcveta pestrega in bogatega življe-nja.

"Najlepša hvala B a b n i k o v i družini za toliko in tako krasne butarice, ki krase današnjo slo-vesnost . . ." so besede, ki smo jih slišali in brali v nedeljskem cerkvenem oznanilu.

V kateri cerkvi New Yorka ste lahko doživeli takšno Hosano, kot jo je bilo mogoče pri slo-venskem njujorškem Sv. Cirilu. Babnikovi so pripravili 47 bu-taric. Kje ste lahko videli tako lepo cvetno procesijo, kot je bila naša, vsa mladostna, cvetna in barvita . . . ?

In vprav ta narodni običaj, ki ga nimajo niti naši sosede, Hrvati, Italijani, Avstrijci-Nem-ci in ne Madžari, vpleten v ver-sko življenje, je nekaj vprav nešega. In tega ne more dati no-bena druga cerkev, kot ravno ta domača slovenska cerkvica na tujem.

Da, zares samo za takšno da-janje in samo za ta "lepi košček osebne sreče", ker smo se rodili kot Slovenci, je naš stari rod postavil vsepovsod narodne cer-kve. Izgradil pa jih ni samo za-scebe, da ga ne bi močan val tu-jine pogoltnil, ampak jih je po-stavil tudi za nas in še rodove za nami.

Če je rod pred nami mislil tu-di na nas in nam postavil trdne skale svetlinke, potem moramo mi, že zaradi hvaležnosti same in spoštovanja, ohranjati luč na teh skalah, da se bodo okoli njih v zvestobi svojemu narodu zbi-rali vsi oni, ki prihajajo po živ-ljenjski poti za nami.

Luč je beseda, beseda pa je duh. Kdor to luč ugaša v naših narodnih cerkvah, ker ga je mo-derni čas cropal smisla za žrtvo-vanja, ta se je izneveril "veri očetov" in pripravlja sam smrt svojih sinov in hčera.

Cvetna nedelja na Osmi pri Sv. Cirilu v cerkvi in na pro-svetni uri v dvorani je govorila:

Nova nemška študija o Cankarju

Wilhelm Heiliger, uradnik nemškega radia v Koelnu, in njegov dopisnik za Jugoslavijo v Ljubljani, je napisal študijo o Ivanu Cankarju v nemščini pod naslovom *Nostalgie bei Ivan*

V tej narodni skupnosti je še veliko mladih, ki bi radi sledili po poti svojih mater in očetov. V njej je še veliko ljudi sta-rejših od teh, ki se hočejo še in še žrtvovati, da bo luč na tej na-rodni skali gorela, vabila in ka-zala pot.

Da je v naši njujorški sloven-ski srenji še veliko takih, ki ve-do, da je ta prava luč sloven-ska materina beseda — v molit-vi, pesmi in razgovoru — duša pravega in resničnega življenja.

V cerkvi je bilo to poudarje-no. V dvorani smo dobili isto zagotovilo. Cerkevni obred te nedelje se je nadaljeval in izpo-polnjeval s prosvetno uro. In bi-la je uspešna, kot sem napove-dal v svojem naidejanju, ko sem vabil nanjo v prejšnjem svojem srenjskem poročilu.

Že danes pa opozarjam srenj-čane na majsko prosvetno uro, ki bo v nedeljo, 20. maja.

Ko je bila Cvetna nedelja ta-ko lepa, verjetno bo prav takšna in še lepša jutrajšnja — VSTA-JENJSKA.

Tone Osovnik

Zaročila se je

Jo Ann Marie Miklacic

CLEVELAND, O. — Mr. in Mrs. Frank Miklacic Sr., 8044 Forestdale Drive, Kirtland, spo-ročata, da se je njuna hčerka Jo Ann Marie zaročila z Johnom Charlesom Measeckom, sinom Mr. in Mrs. Kenneth L. Measeck iz Glens Falls v državi New York.

Zaročenka Jo Ann je gradu-irala l. 1965 v farni šoli sv. Vida, leta 1969 na Notre Dame Acade-my v Chardonu, Ohio, v letoš-njem juniju pa bo dobila "Ba-chelor of Science Degree" v o-snovnošolski pedagogiki na Kent State University.

Zaročenec John študira prav tako na Kent State univerzi, kjer se je posvetil zdravstvu in telesni vzgoji.

Čestitamo in želimo vso sre-čo!

AD

Vabilo na koncert

CLEVELAND, O. — Zdaj smo v pomlad, vse je v cvetju in zelenju, vse v velikonočnem ve-selju. Pomlad in mladina — ali si morete misliti lepšo sliko? In tako sliko boste imeli priliko vi-deti na Belo nedeljo, to je 29. a-prila, v avditoriju pri Sv. Vidu.

Ob pol štirih se bo zavesa od-grnila in naša mladina vam bo zaigrala same poskočne, vesele, mladostne melodije. Odzovite se vabilu in pridite poslušati!

Gospodinje pa lepo prosimo za pečivo.

Lavriševa

KULTURNA KRONIKA

Cankar. Tiskala mu jo je Slavice Press v Londonu (130 strani) s pomočjo Sekretarijata za kultu-ro v Ljubljani. To je v zadnjem času že druga detajlirana nem-ška študija o Cankarju, kajti l. 1954 je izdal v Gradcu Wolf-ram Walder študijo: Cankar als Kuenstlerpersoenlichkeit. Poleg prevodov iz Cankarja v inozem-stvu in kratkih esejev, sedaj tu-di že inozemci pišejo razprave in disertacije na Cankarjev problem. In ena takih razprav je pričujoča Heiligerjeva knjiga.

Heiligerjeva knjiga je zanimi-va zlasti še za nas emigrante, kajti njen osrednji problem je prav razpravljanje o domotožju v Cankarjevih spisih. O domo-tožju prostovoljnih izgnancev (gospodarskih) in prisilnih, ki so iz drugačnih razlogov zapu-stili domovino. In teh je sedaj na milijone v svetu, toliko, da je nekdo imenoval XX. stoletje "vek brezdomcev". Med temi smo tudi mi.

Zato je za nas še posebno za-nimivo, brez ozira na Cankar-ja — prvo poglavje, v katerem govori avtor o nostalgiji "z me-dicinskega in psihološkega stali-šča" in to že od medicinskih knjig od l. 1688 dalje. Sama be-seda "nostalgija" je iz grškega "nostos" = vrnitev (domov) in "algos" = bolečina. Iz bolečine "hrepenenja po domu" (domo-tožja) izhajajo najrazličnejše bo-lezni, ki nekajkrat vodijo preko melanholije naravnost v samo-mor. To je celo ena najnavad-nejših posledic nostalgije. Pred-vsem v zadnjih desetletjih se množe psihološke razprave o "nostalgiji našega stoletja", in o problemih emigrantov, "teh ne-ozdravljivo ranjenih duš", ki svojo uravnovesenost dosežejo lahko samo v religiji. Brezdom-ec živi iz preteklosti, pred-vsem iz spominov na mladost, zlasti na mater, kajti domotož-je se veže na materinsko in do-movinsko ljubezen. Bodočnost pomeni takim nostalgicem sa-mo "prihajajoča preteklost".

Brezdomec si ustvarja nostalgio-no iluzijo o domovini, kakršna je samo v njegovih željah, ne pa v resnici, in ga razočaranje še bolj potre. Predvsem kmečki človek je poln tradicije in je na-vezan na svojo zemljo tako, da celo vzame prgišče domače zem-lje s seboj, ali bi vsaj umreti hotel doma. Pri karakteristiki slovenskega kmečkega izseljen-ca se opira na disertacijo dr. J. Premorova iz l. 1953. Posebej govori o izkoreninjenosti. Konč-no o domovini kristjanov, ki je šele v — onostranstvu.

Po tem uvodnem poglavju, ki daje nam lahko marsikakšen na-potek za študij o izseljenjski du-ši v svetovni medicinski in du-šeslovni literaturi, pride na li-terarne opise nostalgije, domo-tožja, najprej v svetovnih lite-raturah. V nemških, nordijskih, francoskih (citati v francoščini), angleščini (citati angleški), ru-ščini (citati v ruščini) in končno v slovenščini, od Prešerna preko Stritarja, Gregorčiča, Zupančiča do Kocbeka in Papeža (s cita-tom pesmi iz buenosaireskega Meddobja). V celoti razbere 46 različnih motivov domotožja.

Tem razmišljanjem je posve-čeno 50 strani. 70 nadaljnjih se peča z domotožjem pri Ivanu Cankarju. Po kratkem "zgodovinskem uvodu", v katerem go-vori o "klerikalcih, liberalcih in socialistih" in o predhodnikih, ki so pisali o emigraciji pred Cankarjem — E. Kristanu, Stri-tarju in Mešku — poudari, da iz-seljenjski problem pri Cankarju spada med njegovo najbitve-nejše ustvarjanje.

V osrednjem delu podrobno a-nalizira razna Cankarjeva dela, kjer govori pisatelj o hrepenen-ju človeka med tujimi ljudmi in o delitvi njegove duševnosti med domovino in tujino. O ilu-

ziji domovine in razočaranju s ponovnim stikom z domovino ter o tragediji izseljenca v tej dilemi, ko ni ne eno ne drugo ter postane tujec domovini in med tujci, in končno tujec sve-tu. Tako razbere naslednja dela, povesti in črtice: Tujci, Križ na gori, Na klancu, V tujini, Spo-mladi, Marjaš, Domov I. in II., Odložene suknje, Domovina, O domovina, ti si kakor zdravje, Kurent, V mesečini, Aleš iz Ra-zora, Novela doktorja Grudna, Pozdrav iz domovine, Zgodba o dveh mladih ljudeh, Življenje in smrt Petra Novljana, Rue de Nations, Lepa Vida in Nina. Prve tri so nekako trilogija o u-metniku na tujem, ki more u-stvarjati samo iz zakoreninjenos-ti v domačo zemljo, pa ne more uspeti zategadelj ne v tujini ne v domovini, ker je njegova ljubezen do nje drugačna, kot si jo predstavljajo doma. Nazadnje je njegova ljubezen do domo-vine identična s ljubeznijo do matere, h kateri se vračajo vsi otroci — umret. Druge črtice so večinoma autobiografične ter tragične v svoji izseljenjski raz-klanosti duše. Le ena sama je "pozitivna": "Domovina, ki si kakor zdravje". Zadnji dve — Lepa Vida in Nina — pa simbo-lično opisujeta že "hrepenenje preko domovine — k večnosti, po Neskončnem in Bogu", s čimer je podal Cankar rešitev do-motožja. V Nini se je obrnil na-ravnost k svetu zvezda in zahre-penel po kozmični Vseprisotnos-ti, po paradizičnem stanju, ki je istočasno preteklost, sedanjost in bodočnost (118).

Večina pa je Cankarjevo do-motožje spomin na otroško dobo in na mater, na pokrajino, ki jo riše s čudovitimi barvami (poseben odstavek je posvečen Cankarjevi uporabi barvnih vtisov!); kot dokaz njegove prive-zanosti na domačo pokrajino pa citira njegov slavespev na Vrh-niko (str. 100). Predvsem pa po-udarja Cankarjeve socialne mo-tive, ki so v zvezi z izseljenji, kot ene prvih slovenskih social-nih motivov.

Zanimiva je debata spričo-trditve Dušana Pirjevca v knji-gi Cankar in evropska literatu-ra (1964), v kateri postavi trdi-tev, da so "Cankar in njegovi junaki bili v tem svetu in v tem življenju samo tujci, kar pome-ni, da niso pripadali ne svetu ne življenju"; da so torej bili du-hovno izkoreninjeni, alienirani od sveta. Heiliger nasprotno ka-zuje, da pri Cankarju ne gre za alienacijo od sveta, za odtuji-tev svetu, ampak nasprotno: vse Cankarjevo delo izhaja iz du-hovne zakoreninjenosti v domo-vino, ki pa se izliva v nostalgio-no iluzijo. Ta pri Cankarju ved-no nanovo poživlja preteklost in up na vrnitev. Ni notranji o-bupanec, kar bi izhajalo iz alie-nacije življenju. Poživitvev mla-dostnih spominov je pri Cankar-ju — kakor pri ruskem emigran-tu Buninu — življenjska vred-nota, izhodišče njegovemu lite-rarnemu delu.

Študija je zanimiva predvsem za nas emigrante. Seveda bi se dala še dopolniti, kajti zd se nam, da tudi vsa Cankarjeva sa-tira in gledanje na domovino kot na Sentflorjansko dolino, iz-haja iz njegovega iluzionističnega gledanja na domovino iz tu-jine ter spada pod njegovo "do-motožje". Vsekakor je ta anali-za nemškega bralca Cankar-jevih del lepo potrdila Cankarjev idealizem in simbolizem ter celo misticizem tudi na področju nje-govega domotožja. In Heiliger ga je lepo prikazal v okvirju svetovne psihološke in literarne problematike.

Malo pomanjkljivosti vidim v tem, da številni slovenski citati niso prevedeni v nemščino, ter bodo zato polno mogli razume-ti študijo le tisti, ki razumejo nemški in slovenski jezik (v ma-lenkostih pa tudi francosko, an-gleško in rusko).

Tine Debeljak

NEHVALEŽEN SIN

POVEST

SPISAL MALOGRAJSKI

Nekega neprijetnega jesenskega dne pa je zatisnila za večno oči. Zdaj je bil Kovaček na božjem svetu sam, čisto sam...

Kovaček je imel jako ponosno naravo. Dokler je šlo, je delal ter si s svojimi rokami služil vsakdanji kruh, da, več ko enkrat je bil storil v svojem srcu sklep, da se nikdar več ne približa svojem nehvaležnemu sinu. Bile so bridke ure to, ki jih je zdaj živel. Poprej uglede gosposdar, je moral zdaj služiti za hlapca ter se pokoriti povsem drugim. O kolikokrat mu je kravalelo srce, kolikokrat si je želel prejšnjih lepih dni nazaj! Vendar je pogumno prenašal svojo usodo, in nikdar mu ni hodilo na misel, da bi bil iskal pomoči pri svojem sinu. Hotel mu je pokazati, da ne potrebuje njegove milosti, in da tudi brez njega lahko živi.

Toda prišli so še slabše časi. Kovaček ni računil s starostjo in boleznijo, a prišlo je tudi to dvoje. Začel je postajati slaboten, betežen, in delo mu je šlo čimdalje manj izpod rok. Gosposdarji so začeli godrnjati, in hkrati mu je prišlo do zavesti, da njegovo delo ni več toliko vredno, kolikor sne. S strahom je čutil, kako mu pešajo moči, in kako se bliža čas, ko po njegovem delu ne bo nihče več vprašal, in ko mu bo prijeti za beraško palico. Groza ga je izpreletavala pri takih mislih. Na stara leta pa berači! Na stara leta ga bodo pehali od praga do praga ter mu kazali s prstom vrata. Kdo mu bo tudi kaj dal, kdo se ga bo usmili, ko se ga ne usmili lastni sin! Ali mu ne boče vsakdo rekel: "Sin naj ti da!" In po pravici! Njegova dolžnost bi bila v prvi vrsti, da ga podpira.

Taka razmišljanja in pa strah pred beraško palico sta Kovačka pripravila, da je zatri svoj prejšnji ponos, in da je vendar le zopet enkrat pisal svojemu Janezku. Bil je prišel v tem že v Gradec in je opravljal tam jako imenitno službo. To je Kovaček dobro vedel, kajti tudi v tistem času, ko ga je pustil na miru, se je brigač zanj. Pisal mu je torej v Gradec, in sicer lepo, mило pisano pismo. Spomnil ga je sicer na dobrote, ki mu jih je izkazal, a izogibal se je pikrih besed in očitanih. Omehčati mu je hotel s prošnjami srce ter odvrniti od sebe sramoto, ki mu je preti. Ne kakor oče, ampak kakor kak tuj človek, tako ponizno ga je prosil, naj mu prihi na pomoč ter mu da vsaj toliko, da mu ne bo treba beračiti.

Kovaček je za trdno upal, da se ga sin zdaj usmili, in da njegovo pismo ne ostane brez upora. Saj tako mili prošnji bi se ne mogel ustavljati pač noben sin. Čakal je jeden, dva meseca, a odgovora ni bilo. Vsak dan je hodil popraševati na pošto, če je kaj pisma zanj, a vsak dan se je vračal z isto neveselo novico domu... "Morda pa le ni pisma dobil," je rekel sam pri sebi: "Morda pa naslov ni bil prav narejen!"

In pisal je še jedno pismo, potem pa šel z njim v trg k sodišču, in tam je nekega gospoda naprosil, da mu je napisal naslov. A odgovora tudi to pot ni bilo, kakor prej.

Kaj mu je bilo storiti? Od

dne do dne so mu postajali udje bolj dreveni, in čimdalje bolj se mu je bližal trenutek, ko je imel nastopiti neizrečeno bridko pot od hiše do hiše. Moral je poskusiti vse, da odvrne to od sebe. Ni bil sicer še pozabil, kaj mu je bil storil sin tistikrat, ko se je hotel z njim posvetovati radi Ižančevega dolga; pričakoval je tudi, da bo zopet izkušal, izogniti se ga, a navzlic vsemu se je namenil, poiskati ga v Gradcu. Sklenil je, da se to pot ne bo dal pregnati, dokler ne bo govoril z njim, in naj velja, kar hoče.

Bilo je že pozno na jesen, ko se je odpravil na pot. Navzlic revščini, v kateri je živel, je bil prišel tekem let nekaj goldinarjev. Te je zdaj poiskal v skrini in se odpravil z doma.

Med potjo se mu je godilo jako slabo. Prestar in prebolehen je bil za tako daljno pot. Zlasti v železničnem vozu so ga obhajale slabosti. Ze je mislil, da ne pride od Gradca, tako hudo mu je bilo, ko ga sopotniki opozorijo, da je na cilju. Takrat pa mu prešine nova moč ude. Vesel izstopi in hiti na prosto. A zdaj so se pričeli pa drugi križi. Prvič je bil postal mraz, in začel je prav pošteno naletavati sneg, on pa je bil oblečen, kakor o kresu. Drugič pa ni vedel, kam bi se naj obrnil, kajti v Gradcu se svoj živ dan ni bil. Toda pozvedel je za stanovanje svojega sina prej, nego je pričakoval. Obrnil se je bil kar slučajno do nekega redarja, kateremu je povedal sinovo ime, in kateri ga je nato radovoljno popeljal do hiše, v kateri je stanoval njegov Janezek.

Bila je to jako lepa, velika in visoka hiša, in Kovaček je skledal že iz tega, da mora biti njegov sin še vse večji gospod, nego je slutil; kajti drugače ne bi prebival v tako krasnem poslopju. Vodnik mu je bil rekel, da mora v drugo nadstropje, in zdaj je lezel počasi po kamenitih stopnicah navzgor. O kako se je tresel, kako mu je toliko srce! Bal se je lastnega sina, in še kako! Toda na drugi strani je bil zopet tako trden in odločen, da bi se ne bil umaknil zdaj za ves svet ne. "Ne, zdaj mi ne uideš!" je govoril sam s seboj. In kadar so noge zahtevale, da je malo počival, tolažil se je, rekoč: "Da sem le tukaj! Nikamor se mi ne mudi!"

Ko dospe v drugo nadstropje, se ozre na levo in desno, kajti na obeh straneh so bila vrata. Na vratih pa je bila pribita mēdena plošča, v katero je bilo vrezano ime dotičnega stanovalca. Kovaček je pristopil najprej k levim vratom, in kdo bi popisal občutke, ki so prešinjali njegovo srce, ko je čital v rumeni plašči ime svojega sina. Solze se mu udero po suhih, prepahljanih licih, in najrajši bi bil zdrknil na kolena ter pritisnil na ploščo svojega usta, kakor na kako svetinjo. Pri tem pa ga je vendar le obhajala neprijetna misel: "Kdo ve, če bi bil obesil svoje ime na vrata, ako bi bil slutil, da ga jaz kdaj obiščem!"

Ko se je bil malo pomiril in oddahnil, začne premišljati, kaj naj stori.

"Malo počakam," reče po kratkem preudarjanju sam pri sebi, "Morda pride kdo ven. Vsaj ne poret, da sem predrzen in nadležen."

(Dalje prihodnjic)

O BENEŠKIH SLOVENCIH

Beneški Slovenci so del slovenskega naroda, in Beneška Slovenija je del slovenske domovine — saj leži na strnjemem slovenskem ozemlju med reko Idrijo zahodno od Krmina in med pogorjem Kamina. Na zahodu jo oklepajo reka Bela, reka Ter ter cesta Fojda-Cedad-Krmin. Na tem ozemlju, ki meri približno 450 kv. km, živi okoli 40,000 Slovencev.

V zadnjem času prihajajo iz Beneške Slovenije razne novice: ene so take, da smo jih lahko veseli, druge pa nas napolnjujejo s skrbjo.

Veseli smo novic o živahnem kulturnem delu beneških Slovencev. Ustanavljajo se slovenska društva, zlasti pevski zbori, vršijo se pevski nastopi. Narodna zavest raste. V tem oziru se je marsikaj spremenilo na boljše, čeprav so še vedno na delu italijanske šovinistične sile, ki bi rade poitalijančile ta košček našega naroda. Če pomislimo, da izvajajo Italijani ta pritisk že nad sto let, potem je pravi čudež, da beneški Slovenci niso u-tonili v italijanskem morju.

Od leta 1420 do leta 1866

Bežen pogled v zgodovino beneških Slovencev pove, da so prišli beneški Slovenci skupaj s sosedi Furlani leta 1420 pod oblast beneške republike. Benečani so se močno trudili, da bi si pridobili naklonjenost Slovencev, ker so se zavedali, kolikoga pomena so zanje te slovenske naselbine, ležeče na meji proti Avstriji. Zato so jim pustili njihovo samoupravo in jim podelili še nove pravice in privilegije. Oproščeni so bili raznih davkov. Pošiljali so med nje slovenske duhovnike. Ker so Benečani s svojimi slovenskimi podložniki obzirno ravnali, so se ti privadili njihovemu gospodarstvu. Po padcu beneške republike je te kraje zasedla Avstrija, ki je v svoji politični k r a t k ovidnosti vzela beneškim Slovincem že stoletja trajajočo samoupravo, preklicala finančne o l a j š a v e, prepovedala lasno s o d s t v o in druge privilegije. Leta 1866 se je vršil v Beneški Sloveniji plebiscit, ki naj odloči, kam naj ta Slovenija spada: ali pod Italijo ali pod Avstrijo. Beneški Slovenci so skoraj soglasno volili za Italijo, ki je obljubljala, da bo spoštovala pravice, ki so si jih pridobili pod Benečani. Toda Italijani niso držali dane besede, kot je to njihova navada. Niso vrnili beneškim Slovincem pravic in privilegijev, katere jim je vzela Avstrija. Nasprotno, začelo se je poitalijančevanje, ki je doseglo svoj višek pod fašizmom in se je nadaljevalo tudi po padcu fašizma in traja še danes.

Poitalijančevanje se je vršilo in se še vrši zlasti v šolah. Sole so namreč samo italijanske. Edini slovenski Slovenci ne ubija njihove življenjske moči samo italijanska asimilacijska politika, ampak tudi množično izseljevanje.

Versko glasilo beneških Slovencev "Dom", ki izhaja v Drevki v Nadiški dolini, je priobčilo podatke o gibanju prebivalstva videmske pokrajine, kamor spada tudi beneška Slovenija, za

obdobje 1961-1971. Iz teh podatkov je razvidno veliko upadanje števila prebivalcev v popolnoma ali pretežno slovenskih občinah. Tako se je v desetih občinah število prebivalstva skrčilo od 21,291 na 12,783, t. j. za 35,26%. To so strašne številke! Izseljuje se mladi rod v iskanju boljšega in lažje dosegljivega kruha. Doma ostajajo stari ljudje. Tako se dogaja, da izumirajo in ostajajo brez ljudi nad tisoč let stara slovenska naselja, ki so preživela vse mogoče viharje. Stari ljudje se še krčevito drže svoje zemlje. Toda kdo bo po njihovi smrti lastnik stare in svete slovenske zemlje?

Zarki upanja

Rekli smo, da prihajajo zadnje čase tudi vesele novice iz Beneške Slovenije o živahnem kulturnem delu beneških Slovencev. Veliko zaslugo za ta preporod beneških Slovencev imata zlasti slovenska duhovnika Cencič in Lavrenčič in še drugi ter slovensko versko glasilo "Dom". Za poglobitev narodne zavesti je važen tudi list "Matajur". Velikega pomena pa je tudi delovanje tistih slovenskih beneških Slovencev, ki so razpršeni po svetu, ki pa se zadnje čase vedno bolj zanimajo za vprašanja svoje domovine. Ti izseljenci niso bili v prejšnjih letih nič med seboj povezani in tudi ni bilo opaziti, da bi se kaj posebno zanimali za razmere doma. V zadnjem času pa je položaj bistveno drugačen. Beneški Slovenci so v zdomstvu ustanovili Društvo slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije. To društvo združuje beneške rojake, zaposlene v Švici in Belgiji (kjer jih je največ) ter tudi v ostalih državah in v notranjosti Italije. Društvo je nastalo l. 1968 in ima danes 1065 članov in članic in je razdeljeno na 20 sekcij.

Omenjeno društvo je napravilo nekaj pomembnih korakov v korist beneških Slovencev. Naj omenimo nekatere: Leta 1969 so se zastopniki društva udeležili v Švici velikega zborovanja izseljencev iz Italije in dosegli, da je prišla v resolucijo zahteva po priznanju narodnostnih pravic beneških Slovencev. — V letu 1970 je bilo društvo sprejeto v Švicarsko državno izseljensko organizacijo. Istega leta je bila na skupnem zborovanju slovenskih in furlanskih izseljencev v Yverdonu sprejeta resolucija z zahtevo, da deželni svet Furlanije-Juljske krajine in italijanski ministrski svet javno priznata obstoj slovenske narodnostne skupnosti v videmski pokrajini. Pozneje se je društvo udeležilo še enega skupnega zborovanja slovenskih in furlanskih izseljencev v Lausanneu, kjer je tudi bila izglasovana resolucija z zahtevo po priznanju slovenske narodnostne skupnosti. V januarju 1971 se je začelo zbiranje

Izseljevanje beneških Slovencev

Beneškim Slovincem ne ubija njihove življenjske moči samo italijanska asimilacijska politika, ampak tudi množično izseljevanje.

Versko glasilo beneških Slovencev "Dom", ki izhaja v Drevki v Nadiški dolini, je priobčilo podatke o gibanju prebivalstva videmske pokrajine, kamor spada tudi beneška Slovenija, za

podpisov k dokumentu z zahtevo po zaščiti beneških Slovencev. V septembru 1972 je predstavništvo društva izročilo italijanskemu poslaniku v Bernu listino z zahtevo po spoštovanju pravic beneških Slovencev in zlasti po odprtju slovenskih šol v videmski pokrajini.

Beneški Slovenci bijejo težak boj za svoj obstoj. Dolžnost vseh Slovencev po vsem svetu je, da ta boj z vsemi svojimi močmi podpro. Zlasti bi bila dolžnost matične domovine, da s primer-

Help Wanted Male & Female

Custodian Couple
Man must be experienced in general maintenance; woman to handle cleaning operation. Mature, full time, no children or pets. Deluxe 24 suiter in Shaker Hts. Good salary, exceptional 2-bedroom apt., all utilities included. 751-9435.

(87)

Help Wanted — Female

Radi bi dobili
Žensko, da bi varovala ženo staro 31 let, mutasta in ovirajoča (retarded), od 7. zj. do 4:30 pop. 5 dni tedensko.
Kličite 481-6597

(84)

Female Help Wanted
Wanted — a woman for cleaning once a week. Must have own transportation. References.
Call 442-3662

(84)

Čistilka
Iščemo čistilko za poln ali delni čas v okolici Richmond Heights in Euclid. Stalno delo.
GORNIK'S STORE FOR MEN
Kličite 731-2151

(84)

Help Wanted — Female TEXTILE WORKERS & MACHINE OPERATORS
Will train, applications are now being taken for all three shifts. Must apply in person.

PHOENIX DYE WORKS
4755 W. 150 St.
(no phone calls please)
Interviewing hours 10-11:30 am and 1 to 2:30 pm
Days: Mon., Tues., Wed., Fri.

(86)

Help Wanted Female
Light factory work. Will train. Must speak some English. Apply 9 a.m. until noon.

PERLA EMBROIDERY CO.
1815 E. 23 St.

(86)

Ženska dobi delo
Iščemo žensko za čiščenje hiše, angleško ni potrebno. Prosimo kličite 831-2254.

(84)

Male Help Wanted

HIRING NOW
for new lamination and fabrication dept.
ENAMEL PRODUCTS CO.
off Memorial Shoreway
341 Eddy Rd. (44108)
Write or call 451-1313
ask for Mr. Walter

(90)

Moški dobi delo
kot pomivalec posode ponoči v Sorn's Restaurant, 6036 St. Clair Ave.

(83)

Zdaj najemamo
za nov oddelek klanja in oblaganja ter izdelovanja
ENAMEL PRODUCTS CO.
off Memorial Shoreway
341 Eddy Rd. (44108)
Write or call 451-1313
ask for Mr. Walter

(90)

nimi diplomatskimi koraki in materialnimi sredstvi pomaga temu najbolj južnozahodnemu delu slovenskega naroda.

R. Smersu

MALI OGLASI

Hiša naprodaj
Prodamo 6-sobno hišo v izvrstnem stanju na E. 73 St., severno od St. Clair Ave.
Kličite 431-0731

(84)

Tavern for sale
Northeast area — Will help to finance for an experienced buyer. — Call 731-4300.

(83)

Lastnik prodaja
Colonial hiša, 3 spalnice. \$21,500. Na 19511 Kildeer Ave.
Kličite 531-2554

(85)

V najem
Oddamo 6 sob in kopalnico. Kličite 531-5366 ali 361-4618.

(83)

Naprodaj
hiša v bližini cerkve sv. Vida šest sob spodaj, tri opremljene sobe zgoraj. Kličite 391-8123 ali 481-1327.

(84)

V najem
tri sobe zgoraj v Collinwoodski naselbini. — Kličite 531-6078

(84)

Zidana hiša naprodaj
Grovewood okolica, spalnica spodaj, velika sprejemna soba, kuhinja in polna kopalnica spodaj, zgoraj kuhinja in pol kopalnica in ena velika soba. Klet z velikim prostorom za vino. Samo \$22,500.

LAURICH REALTORS
481-1313 496 E. 200 St.

(84)

Pohištvo naprodaj
Prodamo poceni: hladilnik, kuhinjsko peč, mizo, 4 stolov, zofo, ormar z ogledalom, preprogo in ležaljško z električnim ogretjem in vibracijam proti raznim bolečinam. 1008 E. 79 St., blizu St. Clair. — Kličite 431-3767.

(84)

Pohištvo naprodaj
Vse pohištvo kar je potrebno za hišo. Roba tudi za otroke. Pridite pogledat v nedeljo 29. aprila od 11. do 5. ure na 1108 E. 71 St.

(85)

Naprodaj
"Grand" peč \$15, na plin. "Maytag" pralnik s stiskalnico \$35. Kličite 943-1479.

(83)

Hiša naprodaj
Lastnik prodaja hišo z veliko garažo na 237 St. Euclid, z raznimi built-in, na primer: built-in postelja, jedilno mizo, radio in record player, šivalni stroj, pisalno mizo in knjižnico. Lep patio ali porch spredaj in zadaj. Parcela 50 x 150 z lepim sadnim vrtom. Zelo primerno za starejši par ali za par brez otrok. Kličite 481-5106.

(19,20,26,27 apr)

Furnished Rooms
5 rooms and bath for 3 persons, also 2 sleeping rooms and living room, south on E. 72 and St. Clair Ave. Ask for Bill
881-9414

(19,26 apr)

Naprodaj
Velika družinska hiša, v Grove-wood okolici, 4 spalnice, velika jedilna soba, moderna kuhinja, polna klet, garaža za 2 avta, blizu transportacije.
PERME REALTY
731-4300

(84)

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega ali ženskega, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja. Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pismeno.

AMERISKA DOMOVINA

6117 St. Clair Avenue

Cleveland, Ohio 44103

431-0628

SE NISTA DOUMELA — Otroka pozdravljata novinarje v bližini od bomb porušene stavbe v Hanou. Ko bombe ne padajo več, se ne menita dosti za vse drugo, to je skrb večjih in odraslih.

IVAN PREGELJ:

OTROCI SONCA

POVEST

"Ne," je rekla Helena, "France, govori resno!"

"Zakaj si žalostna?" je vprašal tedaj živo in jo pridržal.

"Saj nisem, France."

"Ne maraš me!" je rekel.

"Ti —"

"Helena," je vprašal, "kdaj bo poroka?" Za obe roki jo je držal in ji gledal v oči.

"Zakaj vprašaš?"

"Zato, ker težko čakam, pa zato, ker boš ti potem drugačna. Nič več žalostna!"

"Misliš?" se je nasmehnila bolno.

Spodaj pod njima v ovinku se je zasmejala Slavica...

Slavica je namreč rekla učitelju:

"Gospod Sivec, to že veste, da mi vaša Gloriosa ni nobena tajnost več."

"Vem, gospodična! A ne zaničujte me!"

"Zakaj bi vas zaničevala?" je odvrnila. "To je lepo in všeč mi je, da tako pesniško obožujete moje ime."

"Vas in vaše ime," je jecjal presrečni učitelj.

Deklica je menila:

"Razumem, gospod učitelj. Eden tistih viteških romantikov ste. Imeli so svoje zakonske žene, a oboževali in opevali so druge, služili jim verno in zvesto do smrti."

"Do smrti," je jeknil učitelj.

Deklica se je nasmejala:

"Ampak, veste kaj, gospod učitelj! Jaz sem se zadnji čas zelo spremenila."

"Neskončno ste ljubeznivi," je odvrnil učitelj.

"Morda," je rekla. "Ampak spremenila sem se. Ali nisem veliko bolj resna in manj vesela?"

"Seveda ste, seveda —"

"Da," je nadaljevala, "to je gotovo. Zrelejša sem. Tudi drug okus imam, in kar mi je še večraj prišlo, mi danes ne več. In tako je tudi z mojo sodbo. Ne zamerite, gospod učitelj. Ampak, meni ne ugaja —, hočete li, da govorim odkritosrečno?"

"Prosim, prosim, gospodična!"

"Dobro. Rekla sem, da mi ne ugaja to vaše pisanje, namreč to pisanje o Gloriosi. To so sentimentalnosti, moj ljubi, ali ne čutite sami?"

"Čutim, gospodična," je odgo-

voril živo, "oprostito mi, moj Bog, ne hudajte se name!"

"Nič se ne hudujem," je govorila deklica veselo, "samo opozorila sem vas, če ne boste zamerili. Sicer vem, da sem vas užalila, gospod učitelj. Pa hočem vsaj malce popraviti. Gospod učitelj, vi ste Francetov prijatelj. On pa bo vzel Heleno. On je moj pobratim. Razume se, da me bo po poroki zanemarjal. Ali hočete biti vi moj pobratim poslej?"

"Hočem, gospodična, neskončno rad."

"Dobro. Od zdaj si moj pobratim. Ti — a kako ti je že ime?"

"Benjamin!"

"Dobro! Benjamin! Reci mi: Slavica!"

"Slavica!" je zašepetal: pa je vedel in je bil žalosten:

"Moja žena ne bo. Pobratimi in posestrime se ne ženijo!"

IX.

V sosedni vasi je bil sejem svete Lucije. Pol trga se je odpejalo tja. Vožnja je bila prijetna, sneg je ležal do kolen, bilo je vedro nebo. Brez konca se je iskalo. Reka je bila počrnela med belimi bregovi, bele hiše in bajte so bile kakor umazane pod snežnimi strehami. Veselo so prhali konji v veseli popoldan. Kakor po jezeru so plule sani, brezglasno, kakor žalost, ki tone v mehke sen...

V prvih saneh so se sedele Slavica, Helena in Veronika. Poznik je vodil konja. V drugih saneh je vozil sodnik Tonejec, v

izposojenih seveda. Za "gracije" jih je bil najel pri poštarju in vanje so sedli Alma, Avrelia in koncipient Povšič. V tretjih saneh so sedeli Mlakar, notar in učitelj. Mlakar in notar sta bila debela in sta popolnoma zaslanjala učitelja na sredi; zbadala sta ga, da bi moral herbarizirati še ledene rože.

"In sveče, ki visijo od streh."

"In pa zimsko cvetje, ki žene tam spredaj v prvih saneh."

Gospod Sivec se je bridkostno smehljaj. Mimo notarjevih in poštarjevih pleč je videl one pred seboj: Heleno, Veroniko in Slavico. Slavico! Neskončno mila je bila v beli kápici. Izpod nje so ji vreli mehki lasje.

"Zlato, svetlo zlato," je mislil in čustvoval učitelj. "Neso te konjiči, deset, dvajset sežnjev pred menoj. Bežiš in nikoli ne boš moja, roža vseh rož, Gloriosa, Gloriosa!"

Iz sanj in žalosti ga je dramil notar.

"Kako pa zadnjič na lovu? Sem slišal da ste strahovito gremeli."

"Veverico sem stresel z veje."

"S palico?" je zategnil poštar porogljivo.

"S puško," je odvrnil pohlevno učitelj.

"Ni hudič!" se je začudil notar.

"Da," je odvrnil učitelj. "Imel sem srečo. Izbrali ste mi same naboje brez svinca. Pa sem peska nasul in je padla."

Poštar in notar sta se začela smejeti. Učitelju ni bilo do smeha in je rekel:

"Če se še spominjam, je bilo tedaj, ko je nekdo ustrelil glavarjevega psa."

Poštar je godrnjaje udaril po konjih, Bradač se je hahljal:

"Razvijate se, gospod učitelj, silovito se razvijate."

"Odkar zna francosko," je pripomnil strupeno poštar.

"Francosko? Ali je to res?"

"Berem za silo," se je udobrovoljil učitelj in se zopet sanjavo

zagledal predse v sani s Heleno, Veroniko in Slavico. In spet je čustvoval o Slavici:

"Zlatolaska sladka! Bog ti daj najti sebi enakega! Nisem jaz zate. Samo sanjati sem vaje k tebi v svoji žalosti in hrepeneti k tebi v svoji samoti. Vonjiva pesmica moja! Posestrimstvo si mi ponudila. Dušica, do smrti ti bom ostal veren in te tikal, pa če bi kraljica postala in krono nosila na zlatih laseh. Verem, večno, tebi Gloriosa!"

In še je mislil in je bil vesel:

"Nič ni na meni in neroden sem. Nimam dovtipa, le vsem sem za dovtip. Naj bom. Moja posestrima je Slavica in prijatelj mi je France."

Veselo se mu je ogrelo srce za prijatelja.

"Tako, tako," je mislil. "Malo starejši bom, da mi lahko strček poreko, pa jim bom malčke pestoval in jim pripovedoval: Poslušajte, otroci! Je bil mož!"

ček, mevsček so mu rekli. Pa je bila kraljična. Gloriosa so ji rekli, to se pravi po naše Zlatolaska, razumete..."

(Dalje prihodnjič)

HELP WANTED,

General Office Work
Typing, knowledge of Slovenian. Short hours. Call 431-0628 (x)

R. Jeric Furnace Co.

INSTALIRA NAPRAVE
ZA OGREV IN HLAJENJE
STANOVANJ IN
TRGOVSKIH
PROSTOROV,
VODNE GRELCE,
STREŠNE ZLEBOVE
IN STREHE.
OGREV SKOZI STENE.
Licensed, bonded &
insured
Kličite 658-3608

ŽENINI IN NEVESTE!

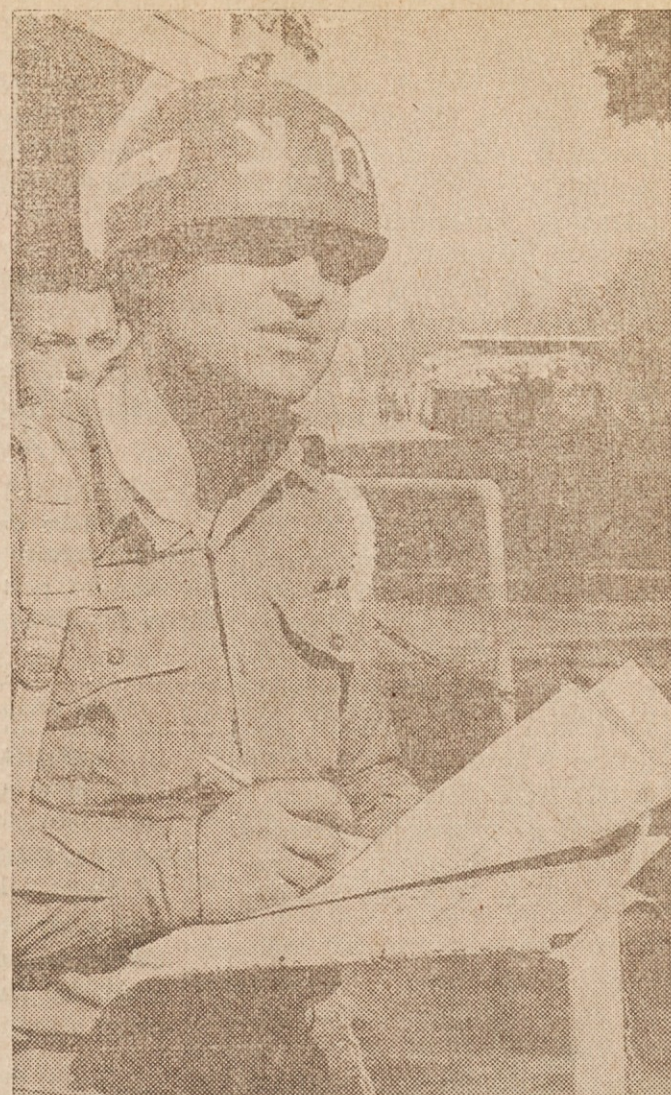
NASA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

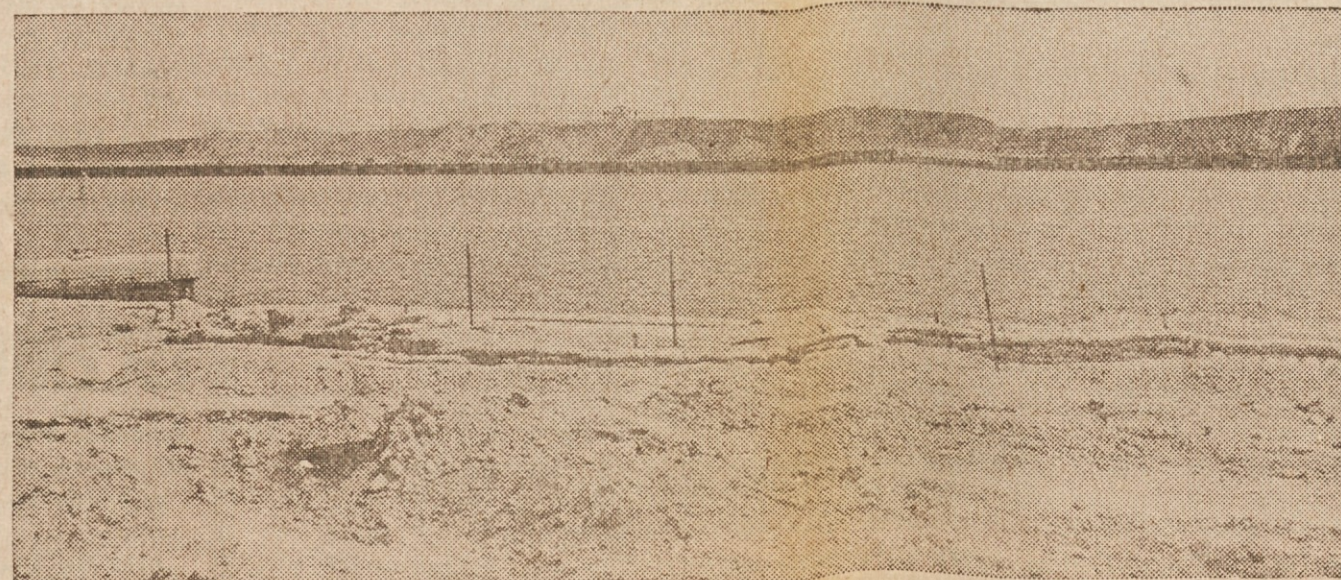
Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

431-0628

VSE MIRNO — je v teh dneh na frontah Srednjega vzhoda, toda nihče ne ve, kako dolgo bo pri tem ostalo. Obe strani sta pripravljene za vse možnosti. Na levi zgoraj je izraelski stražar pri mostu Allenby, ki veže Palestino z Transjordanijo. Na desni zgoraj je palestinski guerilec v polni opremi na oporišču v Libanomu, spodaj pa je pogled z egiptške strani preko Sueškega prekopa na sinajski breg, ki ga imajo zasedenega Izraelci.

(Photos by Tom Tiedt)

The Holy Family Society of the USA

ONE FAIRLANE DRIVE JOLIET, IL 60434

Since 1914...

... the Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your Society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only

LIFE INSURANCE • HEALTH
AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a Society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

1. Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
2. Scholarships for young women aspiring to become nuns.
3. Additional scholarships for needy boys and girls.
4. Participating in the program of Papal Volunteers of Latin America.
5. Bowling, basketball and little league baseball.
6. Social activities.
7. Participating in the Catholic Communications Foundation.

Družba sv. Družine

Officers

President	Joseph J. Konrad
First Vice-President	Ronald Zefran
Second Vice-President	Anna Jerisha
Secretary	Robert M. Kočevar
Treasurer	Anton J. Smrekar
Recording Secretary	Joseph L. Drasler
First Trustee	Joseph Sinkovec
Second Trustee	Matthew Kočevar
Third Trustee	Anthony Tomazin
First Judicial	Mary Riola
Second Judicial	John Kovas
Third Judicial	Frank Toplak
Social Director	Nancy Owen
Spiritual Director	Rev. Aloysius Madic, O.F.M.
Medical Advisor	Joseph A. Zalar, M.D.

JOS. ZELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVENUE

Tel.: 361-0583

COLLINWOODSKI URAD

452 E. 152nd STREET

Tel.: 431-3118

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago
Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo

SAM ZA SEBE — Fantič z rešilnim jopičem in ribo je zadremal na letnem ribiškem tekmovalju otrok v Alexandria Bay, N.Y.

LIZA MINELLI, ki je bila letos izbrana za najboljšo filmsko igralko v filmu "Cabaret", poje pred mikrofonom.